

LEGE
pentru modificarea unor acte normative
(unele aspecte privind evaluarea judecătorilor)

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Art. I. – Articolul 25 alineatul (1) din **Legea nr. 544/1995 cu privire la statutul judecătorului** (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2013, nr. 15-17 art. 63), cu modificările ulterioare, se completează cu litera b¹⁾ cu următorul cuprins:

„b¹⁾ obținerea calificativului „eșuat” ca urmare a evaluării performanțelor;”

Art. II. - **Codul de procedură penală** al Republicii Moldova nr. 985/2002 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2009, nr. 72-74, art. 195), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. La articolul 344:

la alineatul (1), textul „completului de judecată”, se substituie cu textul „judecătorului-raportor”.

2. La articolul 412 alineatul (2) va avea următorul cuprins:

(2) „În termen de până la 10 zile de la data de la care i-a fost repartizată, judecătorul-raportor, căruia i-a fost repartizată cauza, în coordonare cu membrii completului de judecată, fixează termenul de judecată a apelului, iar dacă este necesar, fixează termen pentru ședința preliminară care se desfășoară conform prevederilor art. 345.”

3. Articolul 447 se completează cu alineatul (1¹) cu următorul cuprins:

„(1¹) Sentințele pronunțate de judecătorii privind infracțiunile ușoare pentru săvârșirea cărora legea prevede în exclusivitate pedeapsa nonprivativă de libertate se vor judeca de către un singur judecător la Curțile de Apel.”

Art. III. – **Codul de procedură civilă** al Republicii Moldova nr. 225/2003 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2017, nr. 78-84, art. 100), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. Articolul 276⁴ se completează cu alineatul (4¹) cu următorul cuprins:

„(4¹) Toate cauzele cu valoare redusă se examinează de către un singur judecător”.

2. Articolul 365¹:

la alineatul (1), textul „completului de judecată în mod aleatoriu, prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor”, se substituie cu textul

„judecătorului-raportor în mod aleatoriu, prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor.”

alineatul (2) va avea următorul cuprins:

„(2) În decurs de 10 zile de la repartizarea cererii de apel, judecătorul-raportor care a primit cererea de apel spre examinare verifică dacă aceasta întrunește exigențele prevăzute de lege, fără înștiințarea participanților la proces. Dacă cererea de apel nu întrunește exigențele prevăzute de lege, judecătorul-raportor aplică prevederile art.368 și 369. În caz contrar, printr-o încheiere nesusceptibilă de recurs, judecătorul-raportor acceptă cererea de apel spre examinare și dispune intentarea procedurii de apel.”

Art. IV. – La articolul 10 alineatul (5) din Legea nr. 26/2022 privind unele măsuri aferente selectării candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2022, nr. 72, art. 103), cu modificările ulterioare, textul „Legii nr.133/2011” se substituie cu textul „Legii nr. 195/2024”.

Art. V – Legea nr.65/2023 privind evaluarea externă a judecătorilor și a candidaților la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2023, nr.117–118, art.192), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. La articolul 6 alineatele (5) și (5¹) vor avea următorul cuprins:

„(5) În scopul numirii membrilor indicați la alin.(1) lit. b), partenerii de dezvoltare prezintă Parlamentului, printr-o scrisoare comună, o listă din cel mult 10 persoane eligibile. În cadrul Comisiei juridice, pentru numiri și imunități se examinează candidaturile propuse și se aleg 5 persoane care au obținut cel mai mare număr de voturi care se consemnează într-un raport. Comisia juridică, pentru numiri și imunități elaborează proiectele de hotărâri pentru fiecare candidat ales în vederea numirii în calitate de membru al Comisiei de evaluare, care se dezbate în plenul Parlamentului și se adoptă cu votul majorității prevăzute la alin.(1).”

„(5¹) În cazul în care proiectul de hotărâre privind numirea membrilor indicați la alin.(1) lit. b) nu a întrunit numărul necesar de voturi prevăzut la alin.(1), Comisia juridică, pentru numiri și imunități, în aceeași sesiune, dar nu mai târziu de 15 zile, organizează consultări cu toate fracțiunile parlamentare pentru a identifica un consens referitor la candidații propuși. După desfășurarea consultărilor, Comisia juridică, pentru numiri și imunități examinează repetat candidații propuși și alege candidații cu cel mai mare număr de voturi. Dacă sunt aleși repetat aceiași candidați, Comisia juridică, pentru numiri și imunități întocmește un raport și elaborează proiectele de hotărâri pentru fiecare candidat ales în vederea numirii în calitate de membru al Comisiei de evaluare, care se dezbate în plenul Parlamentului și se adoptă cu votul majorității deputaților aleși.”

2. La articolul 13 alineatul (5) textul „Legii nr.133/2011” se substituie cu textul „Legii nr. 195/2024”.

Art. VI. – Legea nr. 147/2023 privind selecția și evaluarea performanțelor judecătorilor (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2023, nr. 204–207, art. 364), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. Articolul 7 se completează cu alineatul (5) cu următorul cuprins:

„(5) În cazul judecătorilor care au promovat evaluarea integrității externe sau sunt subiecți ai acesteia în temeiul Legii nr. 26/2022, Legii nr. 65/2023 sau Legii nr. 252/2023, indicatorul stabilit la alin. (4) lit. e) se apreciază exclusiv pentru perioada ulterioară celei examinate în cadrul evaluărilor efectuate potrivit legilor menționate.”

2. La articolul 9 alin. (3) textul „art. 7 alin. (2) și (4)” se substituie cu textul „art. 7 alin. (2), (4) și (5). Prevederile art. 7 alin. (5) se aplică în modul corespunzător”.

3. La articolul 13:

alineatul (4) va avea următorul cuprins:

„(4) Neprezentarea de către judecător în termenul stabilit, fără motive justificative, a informației suplimentare solicitate de către Colegiul sau Secretariatul Consiliului Superior al Magistraturii poate constitui temei pentru refuzul de a include în dosarul de evaluare informația prezentată cu întârziere. În acest caz, Colegiul efectuează evaluarea judecătorului respectiv în baza informației acumulate.”

se completează cu alineatul (5) cu următorul cuprins:

„(5) Persoanele fizice și juridice de drept public sau privat, inclusiv instituțiile financiare, nu pot refuza prezentarea informației invocând protecția datelor cu caracter personal, a secretului bancar sau a altor date cu acces limitat, cu excepția informației:

- a) care cade sub incidența prevederilor Legii nr. 245/2008 cu privire la secretul de stat și care nu a fost desecretizată;
- b) care constituie secret medical;
- c) care constituie secret profesional al avocatului.”

Art. VII. – Legea nr. 252/2023 privind evaluarea externă a judecătorilor și procurorilor și modificarea unor acte normative (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2023, nr. 325–327, art. 581), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. Articolul 3:

la alineatul (1):

la litera a¹) după cuvântul „judecătorii” se completează cu textul „din judecătorii, inclusiv cei”;

la litera g) textul „31 decembrie 2026” se substituie cu textul „31 august 2027”. iar textul „lit. b) și e)” se substituie cu textul „lit. a¹). b) și e)”;

la litera h) textul „31 decembrie 2026” se substituie cu textul „31 august 2027”. la alineatul (2):

la litera b¹) cu următorul cuprins „judecătorii și procurorii care au promovat evaluarea externă în baza prezentei legi.”;

la litera d) cuvintele „judecătorii și” se exclud;

se completează cu alineatul (3¹) cu următorul cuprins:

(3¹) Judecătorii din instanțele judecătorești sunt evaluați în următoarea ordine:

a) judecătorii care, începând cu 1 mai 2023, au fost transferați temporar la curțile de apel sau Curtea Supremă de Justiție;

b) judecătorii care, începând cu 1 mai 2023, s-au înscris la concursul pentru ocuparea funcției de judecător la curțile de apel sau Curtea Supremă de Justiție, precum și pentru ocuparea funcției de președinte sau vicepreședinte al instanței, inclusiv cei care s-au retras din concurs;

c) judecătorii din cadrul Judecătoriei Chișinău și al Judecătoriei Bălți, numiți în funcția de judecător până la 1 ianuarie 2020, care, începând cu 1 ianuarie 2017, au exercitat și/sau exercită, în temeiul actelor de specializare adoptate potrivit legii, atribuții în cadrul completelor specializate pentru examinarea cauzelor în materie de insolvență și lichidare, inclusiv în calitate de judecători supleanți, sau atribuții de judecător specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ”.

2. La articolul 4 alineatul (6) după textul „31 decembrie 2026” se completează cu textul „31 decembrie 2027”.

3. La articolul 6 alineatele (5) și (5¹) vor avea următorul cuprins:

„(5) În scopul numirii membrilor indicați la alin.(1) lit. b), partenerii de dezvoltare prezintă Parlamentului, printr-o scrisoare comună, o listă din cel mult 10 persoane eligibile. În cadrul Comisiei juridice, pentru numiri și imunități se examinează candidaturile propuse și se aleg 5 persoane care au obținut cel mai mare număr de voturi care se consemnează într-un raport. Comisia juridică, pentru numiri și imunități elaborează proiectele de hotărâri pentru fiecare candidat ales în vederea numirii în calitate de membru al comisiei de evaluare, care se dezbate în plenul Parlamentului și se adoptă cu votul majorității prevăzute la alin.(1).”

„(5¹) În cazul în care proiectul de hotărâre privind numirea membrilor indicați la alin.(1) lit. b) nu a întrunit numărul necesar de voturi prevăzut la alin.(1), Comisia juridică, pentru numiri și imunități, în aceeași sesiune, dar nu mai târziu de 15 zile, organizează consultări cu toate fracțiunile parlamentare pentru a identifica un consens referitor la candidații propuși. După desfășurarea consultărilor, Comisia juridică, pentru numiri și imunități examinează repetat candidații propuși și alege candidații cu cel mai mare număr de voturi. Dacă sunt aleși repetat aceiași candidați, Comisia juridică, pentru numiri și imunități întocmește un raport și elaborează proiectele de hotărâri pentru fiecare candidat ales în vederea numirii în calitate de membru al comisiei de evaluare, care se dezbate în plenul Parlamentului și se adoptă cu votul majorității deputaților aleși.”.

4. La articolul 14 alineatul (5) textul „Legii nr. 133/2011” se substituie cu textul „Legii nr. 195/2024”.

5. La articolul 22 alineatul (10¹) textul „art.32 din Legea nr.133/2011 privind protecția datelor cu caracter personal” se substituie cu textul „Legii nr. 195/2024 privind protecția datelor cu caracter personal”.

Art. VIII. – (1) Prezenta lege intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

(2) Consiliul Superior al Magistraturii în termen de 1 lună de la data publicării prezentei legi va prezenta Comisiei de evaluare a judecătorilor lista judecătorilor din judecătoria, care urmează a fi evaluați conform prezentei legi.

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI

NOTĂ DE FUNDAMENTARE
la proiectul legii pentru modificarea unor acte normative
(unele aspecte privind evaluarea judecătorilor)

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ

Proiectul legii pentru modificarea unor acte normative *(unele aspecte privind evaluarea judecătorilor)* a fost elaborat de Ministerul Justiției.

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ

2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ

Moldova a depus eforturi semnificative pentru consolidarea încrederii în sistemul judiciar, însă încrederea publicului rămâne fragilă. Pentru mulți cetățeni, reforma justiției este evaluată prin interacțiunea lor directă cu instanțele de fond. Asigurarea integrității, independenței și calității actului de justiție la acest nivel este, prin urmare, esențială pentru sporirea credibilității întregului proces de reformă.

Instanțele de fond gestionează marea majoritate a cauzelor care afectează drepturile și obligațiile persoanelor, inclusiv în materie civilă, penală, administrativă și comercială. Mai mult decât atât, anume de calitatea actului de justiție în instanțele de fond depinde atât volumul de lucru al instanțelor superioare, cât și percepția primară a publicului despre sistemul judecătoresc. În măsura în care persistă vulnerabilități legate de integritate la acest nivel, acestea riscă să afecteze sustenabilitatea reformelor implementate sau în curs de implementare la nivelul instanțelor judiciare superioare.

Mai mult, fără asigurarea integrității la toate nivelele instanțelor de judecată, capacitatea Republicii Moldova de a participa eficient la cooperarea judiciară cu statele membre ale UE — bazată pe recunoaștere și încredere reciprocă — ar rămâne constrânsă structural în absența unui filtru uniform de integritate la nivelul instanțelor de fond.

La elaborarea prezentului proiect s-a ținut cont de recomandările formulate în Avizul comun al Comisiei Europene pentru Democrație prin Drept (Comisiei de la Venetia) și a Direcției Generale Drepturile Omului și Statul de Drept a Consiliului Europei nr. CDL-AD(2026)013¹, care evidențiază importanța calibrării mecanismelor de verificare a integrității financiare și a uniformizării standardelor de responsabilitate pentru corpul de magistrați, asigurând în același timp sustenabilitatea și continuitatea procesului de curățare a sistemului judecătoresc.

Concomitent, s-a ținut cont și de recomandările formulate în Avizul comun al Comisiei Europene pentru Democrație prin Drept (Comisiei de la Venetia) și a Direcției Generale Drepturile Omului și Statul de Drept a Consiliului Europei

¹ Opinia nr. CDL-AD(2026)013, precum și alte materiale aferente, pot fi accesate la următorul link: <https://www.coe.int/en/web/venice-commission/-/opinion-1282>

nr. CDL-AD(2026)014², referitoare la necesitatea îmbunătățirii procedurii de numire de către Parlament a membrilor internaționali ai comisiilor de evaluare externă.

Sursa proiectului rezidă, de asemenea, în necesitatea acoperirii deficitului practic de capacitate instituțională în evaluarea rapidă a integrității financiare de către CSM și Colegiul pentru Selecția și Evaluarea Judecătorilor (în continuare - CSEJ), fapt ce impune reexaminarea categoriilor de subiecți ai Legii nr. 252/2023, respectând standardele de proporționalitate, certitudine juridică și caracterul temporar al mecanismului, reflectate în angajamentele de reformă structurală a statului de drept.

Totodată, promovarea proiectului este necesară pentru a asigura sustenabilitatea reformelor aferente sistemului judecătoresc, efectuate în ultimii ani, or, rezultatele evaluărilor în curs la nivelurile superioare ale sistemului judecătoresc pot fi consolidate doar dacă aceleași standarde de integritate sunt aplicate întregului sistem judiciar.

Având în vedere cele expuse supra, precum și natura sistemică a provocărilor la care sunt expuși judecătorii din judecătorii, elaborarea prezentului proiect de lege este determinată de necesitatea accelerării procesului de verificare a integrității unor categorii ai acestora.

2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative

Asigurarea integrității judecătorilor constituie o condiție esențială pentru consolidarea statului de drept și pentru pregătirea sistemului judiciar din Republica Moldova în vederea implementării eficiente a acquis-ului Uniunii Europene. Prin existența unui corp de magistrați integri în instanțele de toate nivelurile va fi demonstrat angajamentul ferm al țării față de valorile europene și va fi consolidată poziția de partener de încredere a Republicii Moldova în procesul de aderare la Uniunea Europeană.

În contextul reformei promovate, Comisia de la Veneția a analizat versiunea inițială a acestui proiect de lege și a menționat următoarele:

„§25. [...] Deși transferul de competență către CE nr. 2 poate fi o alegere politică legitimă pentru a spori eficacitatea procesului, Comisia și DGI subliniază că orice reformă menită să supună toți judecătorii unei verificări extraordinare ar trebui să aibă loc numai după o analiză cuprinzătoare a situației actuale și a impactului modificării legislative propuse, inclusiv o analiză care să demonstreze că alternative mai puțin intruzive nu ar fi suficiente.” (traducere din limba engleză)³

Drept urmare, vom prezenta constatările evaluărilor sociologice curente, care evidențiază faptul că problema integrității judecătorilor rămâne încă una centrală în percepția publică.

² Opinia nr. CDL-AD(2026)014, precum și alte materiale aferente, pot fi accesate la următorul link: <https://www.coe.int/en/web/venice-commission/-/opinion-1278>

³ Textul original: „§25. [...] Although the transfer of competence to EC No. 2 may be a legitimate policy choice to enhance the effectiveness of the process, the Commission and DGI stresses that any reform intended to subject all judges to extraordinary vetting should only proceed after a comprehensive analysis of the current situation and the impact of the proposed legislative change, including an analysis showing that less intrusive alternatives would not be sufficient.”

Rezultatele acestor sondaje subliniază că opinia publică taxează sever lipsa de integritate din sistem, indicând o legătură de cauzalitate directă între vulnerabilitățile de integritate și devalorizarea calitativă a justiției din Republica Moldova. Datele colectate pe parcursul ultimilor ani privind încrederea publicului în sistemul de justiție din Republica Moldova reflectă încă tendințe îngrijorătoare.

Constatările studiului privind „Accesul la justiție în Republica Moldova”⁴, realizat în anul 2024 de Centrul de Analiză și Investigații Sociologice CIVIS cu suportul UNDP Moldova, relevă faptul că:

„[...] o parte semnificativă dintre respondenți (44,6%) au puțină încredere sau deloc în sistemul de justiție din Republica Moldova, cu 18,3% exprimând neîncredere absolută, 11,9% indicând foarte puțină încredere și 14,4% raportând un nivel mic de încredere. Concomitent, 40,5% dintre cetățeni au un nivel moderat de încredere și numai 11,2% dintre aceștia au arătat că au încredere în sistemul de justiție într-o măsură mare sau foarte mare. Totodată, respondenții cu un nivel moderat de încredere în sistemul de justiție sunt predominant din mediul rural (42,2%), în timp ce populația urbană a demonstrat un nivel mai ridicat de neîncredere, cu aproape 1/5 dintre rezidenții orașelor (19,9%) indicând lipsa totală de încredere în sistemul de justiție. [...]”

Totodată, constatările acestui studiu au dezvăluit că factorii cheie care contribuie la această stare de neîncredere sunt percepția de incapacitate în aplicarea legii (58%), corupția sistemică (51,2%) și ineficiența instituțională (31,6%).”

Un alt aspect analizat în cadrul studiului respectiv se referă la percepția respondenților despre următoarele aspecte:

- adoptarea hotărârilor corecte, imparțiale și fără prejudecăți (referitor la instanțele de judecată 28,2% au răspuns „da”, iar 48,2% au răspuns „nu”);
- adoptarea hotărârilor fără influență din exterior (referitor la instanțele de judecată 26,7% au răspuns „da”, iar 49,7% au răspuns „nu”).

Conform **Indicelui statului de drept pentru anul 2025**⁵, Republica Moldova ocupă o poziție inferioară, deoarece domeniul justiției este considerat a fi încă compromis (locul 108 din 143 de țări).

Conform **indicelui de percepere a corupției pentru anul 2025**⁶, actualizat de Transparency International, Republica Moldova ocupă locul 80 din 182 de țări, având **un scor de 42 de puncte**. Subliniem că scorul este în scădere comparativ cu anul 2024 (43 de puncte). Printre „vecinii de clasament” ai Republicii Moldova sunt Kosovo (42 puncte), Africa de Sud (41 puncte), Vietnam (41 puncte).

⁴ Studiul privind „Accesul la justiție în Republica Moldova” poate fi accesat la linkul: https://www.undp.org/sites/g/files/zskgke326/files/2025-04/undp_web_ro.pdf, pag. 56-63

⁵ World justice project. 2025, „Indicele statului de drept: Moldova – Absența corupției”, poate fi accesat la linkul: <https://worldjusticeproject.org/rule-of-law-index/country/2025/Moldova/Absence%20of%20Corruption/>

⁶ Indicele de percepere a corupției pentru anul 2025 poate fi accesat la linkul: <https://www.transparency.org/en/cpi/2025>

Cel mai recent „**Barometru al opiniei publice**”⁷ actualizat de Institutul de Politici Publice oferă informații suplimentare despre percepțiile în raport cu sistemul justiției din Republica Moldova. Potrivit informației aferente lunii septembrie 2025, **33,9%** de respondenți au arătat că nu se simt protejați de instanțele de judecată, **28,2%** au arătat că se simt protejați în mică măsură, **12,9%** de respondenți se simt protejați într-o anumită măsură, **2,3%** au declarat că sunt protejați, iar **22,7%** nu au oferit un răspuns.

Sondajul despre „**Percepția judecătorilor, procurorilor și avocaților despre justiție și fenomenul corupției**”⁸, realizat în 2025 de Centrul de Resurse Juridice din Moldova a evidențiat următoarele: „[...] Percepția generală privind corupția este în creștere. În 2025, 72% dintre avocați, 46% dintre procurori și 37% dintre judecători consideră că în Moldova există multă sau foarte multă corupție. Doar 4% dintre judecători și 1% dintre avocați cred că aceasta nu există. [...] Corupția din sistemul judecătoresc este percepută ca ridicată de 61% dintre avocați, comparativ cu 29% dintre procurori și doar 15% dintre judecători. [...] Doar 38% dintre judecători, 17% dintre procurori și 33% dintre avocați cred că nivelul corupției a scăzut în ultimii ani.”

În februarie 2026 Institutul pentru Politici și Reforme Europene a făcut publice rezultatele celui de-al doilea **sondaj al opiniei publice privind „Integritatea în sectorul justiției”**⁹. Rezultatele sondajului indică faptul că „corupția rămâne principala problemă structurală în percepția cetățenilor, fiind menționată spontan de 57% dintre respondenți, urmată de „cămătrism”/lipsa meritocrației și neprofesionalismul specialiștilor (câte 15%). Cel puțin o treime dintre respondenți consideră că există multă corupție în instituțiile de justiție, în special în poliție (40%), sistemul judecătoresc și procuratură (37%) și în rândul avocaților (34%), deși aceste percepții sunt mai scăzute decât în 2023 pentru instanțe și procuratură.”¹⁰

Menționăm că evaluările sociologice nu analizează distinct judecătoriile în raport cu curțile de apel și Curtea Supremă de Justiție, fapt ce confirmă că publicul percepe sistemul judecătoresc ca pe un tot unitar. Prin urmare, carențele de integritate din cadrul anumitor componente ale sistemului prejudiciază indubitabil reputația colectivă a magistraturii, diminuând încrederea publicului în actul de justiție.

Totodată, subliniem că indicii de percepție a corupției (cum sunt cei monitorizați de Transparency International sau studiile asigurate prin suport partenerial) constituie instrumente metodologice standardizate la nivel global. Comisia de la Veneția și DGI recunosc în mod constant că decizia de a recurge

⁷ Institutul de Politici Publice, „Barometrul opiniei publice” poate fi accesat la linkul: <http://bop.ipp.md/en>, rubrica „09.2025”, compartimentul „Social”, întrebarea „How satisfied are you with...?”

⁸ Sondajul poate fi accesat la linkul: <https://crjm.org/perceptia-judecatorilor-procurorilor-si-avocaturii-despre-justitie-si-fenomenul-coruptiei-editia-2025-26735/>

⁹ Sondajul opiniei publice privind „Integritatea în sectorul justiției” poate fi accesat la linkul: https://ipre.md/wp-content/uploads/2026/02/2025-IPRE-w2-Sondaj-Justice4Moldova-RO_final.pdf

¹⁰ Rezumatul sondajului poate fi accesat la linkul: <https://ipre.md/2026/02/06/cel-de-al-doilea-sondaj-de-opinie-justitiipenturmoldova-aproximativ-numarate-dintre-cetatenii-republicii-moldova-sustin-ca-situatia-din-domeniul-justitiei-s-a-imbunatatit-in-ultimii-trei-ani/>

la măsuri extraordinare de evaluare revine autorităților naționale pe baza evaluării globale a stării sistemului, unde lipsa de încredere cronică a publicului constituie o vulnerabilitate sistemică majoră.

Procesul de verificare a integrității judecătorilor este un exercițiu ce contribuie la restabilirea integrității și încrederii în justiție, fiind structurat în mai multe etape:

1. evaluarea integrității candidaților la funcțiile de membru din organele colegiale ale judecătorilor (în continuare - „pre-vetting”), efectuată în baza *Legii nr. 26/2022*¹¹, inițial de Comisia de evaluare „pre-vetting”, iar ulterior preluat de Comisia de evaluare a judecătorilor;
2. evaluarea externă a integrității, sau „vettingul” judecătorilor din Curtea Supremă de Justiție (efectuat în baza *Legii nr. 65/2023*¹², de Comisia de evaluare a judecătorilor), judecătorilor din curțile de apel și judecătorilor din funcțiile manageriale din instanțele de fond, precum și judecătorilor din Colegiul specializat anticorupție al Judecătoriei Chișinău (efectuat în baza *Legii nr. 252/2023*¹³, de Comisia de evaluare a judecătorilor);
3. evaluarea performanțelor judecătorilor, care include criteriul de integritate (efectuată în baza *Legii nr. 147/2023*¹⁴, de către CSEJ).

În vederea implementării etapei nr. 3, CSM și CSEJ au demarat procesul de evaluare a performanțelor judecătorilor, care se efectuează în baza următoarelor criterii: competența profesională, competența organizatorică și integritatea.

Conform art. 7 alin. (4) din *Legea nr. 147/2023*, **criteriul integrității se evaluează în baza următorilor indicatori:**

- a) respectarea eticii profesionale;
- b) numărul sancțiunilor disciplinare aplicate în perioada supusă evaluării;
- c) neimplicarea în activități politice;
- d) reputația profesională;
- e) **integritatea financiară.**

În procesul de evaluare a performanțelor judecătorilor s-au constatat deficiențe în partea ce ține de evaluarea indicatorului „integritatea financiară”. Or, secretariatul CSM, care acordă suport și colegiilor acestuia, nu are în componența sa suficienți analiști financiari, care ar putea asigura evaluarea în termeni proximi a acestui indicator.

La moment, sistemul judecătoresc are prevăzute 528 de posturi de judecător, dintre care 349 sunt efectiv ocupate¹⁵.

¹¹ *Legea nr. 26/2022* privind unele măsuri aferente selectării candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor

¹² *Legea nr. 65/2023* privind evaluarea externă a judecătorilor și a candidaților la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție

¹³ *Legea nr. 252/2023* privind evaluarea externă a judecătorilor și procurorilor și modificarea unor acte normative

¹⁴ *Legea nr. 147/2023* privind selecția și evaluarea performanțelor judecătorilor

¹⁵ Informația actualizată despre numărul de posturi vacante în sistemul judecătoresc poate fi accesată la linkul: <https://csm.md/ro/posturi/posturi-vacante.html>

Din totalul celor 349 de judecători în funcție, 85 de judecători au fost supuși sau se află în curs de evaluare externă, în timp ce **264 de judecători nu sunt subiecți ai evaluării respective.**

Actualmente, cu suportul partenerilor de dezvoltare (CILC - Centrul pentru Cooperare Juridică Internațională) au fost identificați 3 experți care acordă suport CSM și CSEJ în procesul de verificare a aspectelor ce țin de integritatea financiară a judecătorilor. Astfel, cu suportul acestora, din momentul constituirii CSEJ în actuala componență **până în luna iunie 2026, au fost emise circa 15 hotărâri privind evaluarea performanțelor judecătorilor, iar alți 100 de judecători au primit notificări** despre demararea procesului de evaluare a performanțelor. Verificarea aspectelor ce țin de integritatea financiară ar loc în baza unei metodologii similare cu cea aplicată de Comisia de evaluare a judecătorilor.

Cu toate acestea, dat fiind numărul redus de experți care acordă suport CSM și CSEJ, evaluarea performanțelor decurge într-un ritm lent. Acest fapt determină în mod indirect perpetuarea în cadrul sistemului judecătoresc a persoanelor cu probleme de integritate.

Subliniem că verificarea integrității întregului corp de judecători nu constituie o noutate. Această opțiune a fost examinată la etapa elaborării *Conceptului privind evaluarea extraordinară a integrității judecătorilor și procurorilor*, document care a constituit baza adoptării *Legii nr. 26/2022, Legii nr. 65/2023 și Legii nr. 252/2023*. La etapa respectivă, deși în întregul sistem judecătoresc persistau probleme de integritate, confirmate și de Comisia de la Veneția¹⁶, totuși legiuitorul a optat pentru evaluarea subiecților care exercitau funcții manageriale în instanțele de fond. Această abordare a fost determinată de necesitatea atenuării riscurilor unor demisii *in corpore* în instanțele judecătorești de toate nivelurile, cât și riscul ca o bună parte din judecătorii rămași să eșueze evaluarea externă, fapt ce ar fi generat un blocaj iminent. O altă necesitate a constat în limitarea numărului de subiecți ai evaluării externe, pentru a asigura funcționarea eficientă a Comisiei de evaluare a judecătorilor și a preveni apariția unor blocaje operaționale.

În acest context, exceptarea temporară a judecătorilor de primă instanță fără funcții manageriale de la mecanismul evaluării externe nu a eliminat vulnerabilitățile sectoriale de integritate, ci doar a amânat abordarea lor sistemică, aspect care se propune a fi soluționat prin intermediul prezentului proiect de lege.

Din datele statistice prezentate de Procuratura Anticorupție pentru anul 2025 rezultă că sunt carente la nivelul instanțelor judecătorești. Astfel, în anul precedent au fost expediate în judecată 4 dosare, fiind condamnați 2 judecători, alte dosare fiind încă pe rolul instanței.

Menționăm că, actualmente, în lista subiecților evaluării externe reglementate de art. 3 alin. (1) din Legea nr. 252/2023 deja sunt incluse următoarele categorii de judecători din instanțele de fond:

¹⁶ A se vedea §11 din Opinia CDL-AD(2026)013 și §16 din Opinia nr. CDL-AD(2023)005.

- „a) judecătorii care, din 1 ianuarie 2017 și până la data intrării în vigoare a prezentei legi, au exercitat funcția de **președinte și/sau vicepreședinte a Judecătorilor**, inclusiv **cei care au asigurat interimatul** acestor funcții pentru un termen mai mare de un an;”
- „a’) **Judecătorii din cadrul Colegiului specializat anticorupție** al Judecătoriei Chișinău și **candidații la funcția de judecător în cadrul acestui colegiu**, precum și judecătorii din cadrul Judecătoriei Chișinău care, începând cu 1 ianuarie 2017, au fost și/sau **sunt membri ai completelor specializate în cauze de corupție și în cele conexe corupției**, în conformitate cu actele adoptate potrivit legii;”
- „f) judecătorii și procurorii, prevăzuți la lit. a)–e), care sunt **suspendați** din funcție;”
- „h) cel mult doi **candidați** la funcțiile indicate la lit. a), c) și d) care au acumulat cel mai mare punctaj în concursurile desfășurate până la 31 august 2026.”

În contextul descrierii situației actuale, se constată faptul că în prezent există un interes scăzut în rândul judecătorilor din judecătorii de a candida pentru funcțiile vacante din curțile de apel sau la Curtea Supremă de Justiție, precum și la funcțiile manageriale din judecătorii. Se observă o „tactică de așteptare” generală până la expirarea mandatului Comisiei de evaluare a judecătorilor (în prezent, 31 august 2026) în privința candidaților, pentru a aplica ulterior la concursuri prin procedurile ordinare. Menționăm că CSM nu a reușit încă să finalizeze procedurile de selecție și numire în cadrul sistemului judecătoresc, nefiind depuse candidaturi pentru funcțiile de judecător la curțile de apel și de președinte/vicepreședinte la instanțele de fond în 2025 și 2026.

Prin urmare, intervenția legislativă propusă vine să asigure o abordare uniformă, sistemică și echitabilă a procesului de fortificare a integrității judecătorești. Necesitatea includerii unor categorii de judecători din instanțele de fond în mecanismul de verificare a integrității subscrisie raționamentelor reținute în **Opinia CDL-AD(2026)013**, unde Comisia de la Veneția a analizat și a agreeat conceptual extinderea temporară a cadrului de verificare a integrității financiare asupra judecătorilor de primă instanță. În context, cităm §24 din *Opinia* menționată:

„24. Deși astfel de dovezi nu sunt reflectate în materialul pus la dispoziție pentru această *Opinie*, Comisia și DGI au recunoscut deja necesitatea unei verificări extraordinare în Republica Moldova în *Avizul* lor din martie 2023. Justificările avansate se refereau și la judecătorii de fond, aceeași situație părând să persiste și în prezent. În acest sens, nivelul perceput de corupție în Republica Moldova continuă să rămână ridicat, **GRECO afirmând că sunt necesare acțiuni hotărâte pentru a reconstrui încrederea în sistemul judiciar**. În raportul său, Comisia UE subliniază în continuare că **verificarea continuă îmbunătățește independența și imparțialitatea sistemului judiciar**. Mai mult, în timpul întâlnirilor cu interlocutorii, a fost exprimat un sprijin larg pentru obiectivele reformei judiciare și ale consolidării integrității în întregul sistem judiciar, inclusiv pentru extinderea verificării la toți judecătorii în funcție. Potrivit mai multor interlocutori, altfel reforma ar rămâne incompletă.” (traducere din limba engleză)¹⁷

¹⁷ Textul original: „§24. While such evidence is not reflected in the material made available for this Opinion, the Commission and DGI have already acknowledged the need for extraordinary vetting in the Republic of Moldova in its March 2023 Opinion. The justifications advanced also related to first-instance judges, with the same situation appearing to also persist today. In this respect, the perceived level of corruption in the Republic of Moldova continues to remain high, with GRECO stating that determined action is required to rebuild trust in the judiciary. In its report,

3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse

Prin promovarea proiectului de lege se urmărește finalizarea consolidării integrității sistemului judecătoresc într-o manieră coerentă și asigurarea unui sistem independent, responsabil și de încredere pentru societate, precum și un partener de încredere în aplicarea instrumentelor UE de cooperare judiciară.

Gvernul rămâne angajat în implementarea acestei reforme în strânsă cooperare cu partenerii europeni, cu respectarea deplină a independenței judiciare, a garanțiilor constituționale și a standardelor europene privind statul de drept.

Reieșind din situația de fapt, datele statistice și recomandările Comisiei de la Veneția expuse supra, se urmărește realizarea următoarelor obiective:

- **Asigurarea sustenabilității și permanenței standardelor înalte de integritate:** Instituirea unui mecanism de verificare extraordinară a integrității anumitor categorii de judecători din instanțele de fond, asigurând totodată menținerea standardelor de integritate dincolo de limitele temporale ale exercițiului de evaluare externă.

- **Respectarea principiului securității juridice și prevenirea conflictelor de competență:** Delimitarea clară a competențelor materiale și temporale între Comisia de evaluare a judecătorilor și CSEJ, excluzând riscul unor constatări contradictorii cu privire la aceleași perioade sau active evaluate anterior în privința aceluiași judecător.

- **Eficiențizarea procedurilor de colectare a datelor și optimizarea resurselor administrative:** Evitarea dublării eforturilor de colectare a datelor și reducerea volumului de muncă al CSEJ, prin crearea unui mecanism fluid de recunoaștere a constatărilor anterioare ale Comisiei de evaluare a judecătorilor. Astfel se vor optimiza termenele de evaluare a performanțelor și se va evita suprasolicitarea judecătorilor.

- **Uniformizarea standardelor de integritate și eliminarea disparităților instituționale:** Extinderea aplicării standardelor riguroase de integritate asupra mai multor categorii de judecători din instanțele de fond, prevenind crearea unui sistem judiciar fragmentat în raport cu exigențele de integritate. Or, aplicarea standardelor de integritate doar instanțelor superioare ar crea un cadru de reformă incomplet și inegal.

- **Consolidarea încrederii publice în actul de justiție:** Garantarea faptului că toți magistrații, inclusiv cei din instanțele de fond care gestionează cauze în materie de insolabilitate și lichidare sau care exercită atribuții de judecător specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ, întrunesc standarde ireproșabile de integritate, eliminând astfel riscurile de percepție publică negativă privind impunitatea judecătorilor sau tergiversarea procedurilor.

the EU Commission further highlights that the ongoing vetting is improving the independence and impartiality of the judiciary. Moreover, during meetings with interlocutors, broad support for the objectives of judicial reform and strengthening integrity across the judiciary was expressed, including for expanding vetting to all sitting judges. According to several interlocutors, the reform would otherwise remain incomplete.”

• **Deblocarea reînnoirii instituționale și eliminarea distorsiunilor de comportament:** Prin extinderea listei subiecților evaluării externe a integrității vor fi înlăturate situații de aplicare a „tacticii de așteptare” a potențialilor candidați pentru funcțiile manageriale din judecătorii și pentru funcțiile vacante din instanțele superioare, stimulând participarea activă la concursuri și asigurând funcționalitatea optimă a sistemului de numiri judiciare.

Reiterăm că soluția propusă prin proiectul de lege constă în extinderea listei subiecților evaluării externe prin includerea în aceasta a judecătorilor care examinează dosare în materie de insolvență și lichidare, precum și a celor specializați în examinarea acțiunilor de contencios administrativ.

Această soluție este în concordanță cu §25 din Opinia CDL-AD(2016)013, în care Comisia de la Veneția a menționat următoarele:

„§25. Comisia și DGI reiterează că „este de competența exclusivă a autorităților moldovenești să decidă dacă situația actuală din sistemul judiciar moldovenesc creează o bază suficientă pentru a supune toți judecătorii (...) unor evaluări extraordinare ale integrității”. În opinia Comisiei și a DGI, o abordare mai potrivită ar fi fost realizarea acestui obiectiv de supunere a judecătorilor instanțelor de fond procedurii de vetting prin intermediul cadrului de vetting deja stabilit, cu o justificare legală explicită corespunzătoare, cu garanții procedurale depline și o bază juridică clară. Astfel, Comisia și DGI solicită autorităților să examineze justificarea reformei cu o rigoare deosebită.” (traducere din limba engleză)¹⁸

Precizăm că recomandarea respectivă a fost făcută în contextul examinării de către Comisia de la Veneția a versiunii inițiale a prezentului proiect de lege, care prevedea un mecanism mixt de evaluare a integrității financiare a judecătorilor și anume, prin implicarea Comisiei de evaluare a judecătorilor în procesul de evaluare a performanțelor acestora, alături de CSEJ. În contextul versiunii inițiale a prezentului proiect de lege, Comisia de la Veneția a mai punctat următoarele:

„§40. [...] au fost exprimate îngrijorări că proiectul de lege ar putea genera un risc sporit de demisii în rândul judecătorilor, într-un sistem judiciar care se confruntă deja cu un deficit de personal, exacerband astfel provocările actuale legate de capacitate. Aceste perspective consolidează importanța asigurării garanțiilor procedurale necesare în textul proiectului de lege, pentru a spori încrederea și a asigura predictibilitatea pentru judecătorii vizați de proiectul de lege. Prin urmare, Comisia și DGI recomandă ca proiectul de lege să extindă în mod expres garanțiile procedurale consacrate în Legea nr. 252/2023 asupra noului model propus.” (traducere din limba engleză)¹⁹

¹⁸ Textul original: „§25. [...] The Commission and DGI reiterate that “it falls ultimately within the competence of the Moldovan authorities to decide whether the prevailing situation in the Moldovan judiciary creates sufficient basis for subjecting all judges (...) to extraordinary integrity assessments”. In the view of the Commission and DGI, a more suitable approach would have been to address this objective of subjecting district court judges to vetting through the established vetting framework, with corresponding explicit statutory justification and with full procedural safeguards and clear legal basis. The Commission and DGI thus call on the authorities to examine the justification for the reform with particular scrutiny.”

¹⁹ Textul original: „§40. Correspondingly, and as noted above, concerns have been raised that the draft Law could result in a heightened risk of resignations among judges in an already understaffed judiciary, thereby exacerbating existing capacity challenges. These perspectives reinforce the importance of ensuring necessary procedural safeguards within the draft Law, to build trust and ensure predictability for judges affected by the draft

„§50. Este de competența exclusivă a autorităților moldovenești să decidă dacă situația actuală din sistemul judiciar moldovenesc creează o bază suficientă pentru a supune toți judecătorii unor evaluări extraordinare ale integrității. [...] Comisia și DGI solicită autorităților să examineze justificarea reformei cu o rigoare deosebită. În cazul în care acestea decid să continue, evaluarea integrității, în forma în care a fost concepută, ar trebui realizată prin intermediul cadrului de vetting, cu garanții procedurale depline, cu o justificare legală explicită corespunzătoare și cu o bază juridică clară privind consecințele pe care un astfel de cadru le impune.” (traducere din limba engleză)²⁰

De asemenea, aferent recomandărilor din opinia Comisiei de la Veneția nr. CDL-AD(2026)014, proiectul urmărește realizarea următoarelor obiective:

- **Diminuarea riscului de blocaj instituțional** la etapa inițială de vot în cadrul procesului de numire a membrilor internaționali din comisiile de evaluare externă a integrității.
- **Consolidarea dialogului politic și stimularea consensului** între majoritatea parlamentară și opoziție, în cadrul procedurii sus-menționate.
- **Eliminarea lacunei legislative și a neconcordanțelor normative** existente între prevederile Legii nr. 147/2023 și cele ale Legii nr. 544/1995, prin corelarea directă a efectelor evaluării performanțelor cu mecanismele de eliberare din funcție,
- **Eficientizarea procesului de judecată** prin reducerea sarcinii administrative și atribuirea sarcinilor de pregătire a cauzei spre judecare unui judecător-raportor.

3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Proiectul propune modificări pentru următoarele acte normative:

- *Legea nr. 544/1995* cu privire la statutul judecătorului;
- Codul de procedură penală;
- Codul de procedură civilă;
- *Legea nr. 26/2022* privind unele măsuri aferente selectării candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor;
- *Legea nr. 65/2023* privind evaluarea externă a judecătorilor și a candidaților la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție;
- *Legea nr. 147/2023* privind selecția și evaluarea performanțelor judecătorilor;
- *Legea nr. 252/2023* privind evaluarea externă a judecătorilor și procurorilor și modificarea unor acte normative.

Law. The Commission and DGI therefore recommend that the draft Law expressly extend the procedural safeguards embedded in Law No. 252/2023 to the new proposed model.”

²⁰ Textul original: „§50. It falls ultimately within the competence of the Moldovan authorities to decide whether the prevailing situation in the Moldovan judiciary creates sufficient basis for subjecting all judges to extraordinary integrity assessments. [...] The Commission and DGI call on the authorities to examine the justification for the reform with particular scrutiny. Should they decide to proceed, the integrity assessment as designed should be addressed through the vetting framework, with the full procedural safeguards, explicit statutory justification, and clear legal basis for consequences that such a framework requires.”

După cum a fost menționat supra, prezentul proiect de lege derivă din necesitatea stringentă de a accelera reforma sistemului judiciar din Republica Moldova și de a asigura sustenabilitatea acesteia pe termen lung.

Evaluarea externă a integrității judecătorilor din judecătoria

Menționăm că președinții și vicepreședinții judecătoriilor, judecătorii care au asigurat interimatul acestor funcții pentru o perioadă mai mare de un an, precum și judecătorii din Colegiul specializat anticorupție al Judecătoriei Chișinău sunt deja supuși evaluării externe.

Una din intervențiile propuse pentru *Legea nr. 252/2023* constau în extinderea listei subiecților evaluării externe și anume, prin ajustarea literei a¹⁾ din art. 3 alin. (1) a legii respective astfel, încât aceasta să se refere nu doar la judecătorii din cadrul Colegiului specializat anticorupție al Judecătoriei Chișinău, ci și la alte categorii de judecători din judecătoria, care vor fi specificați în noua redacție a alin. (3¹⁾ din art. 3 al Legii nr. 252/2023.

În contextul acestei modificări, este necesar de a interveni la art. 3 alin. (1) lit. g) și la alin. (2) lit. d) din articolul 3 al *Legii nr. 252/2023*. Precizăm că alin. (1) lit. g) se referă la candidații care câștigă concursurile pentru ocuparea funcțiilor de judecători ai curților de apel și de procurori ai procuraturilor specializate, iar alin. (2) lit. d) prevede faptul că judecătorii și procurorii care nu se încadrează în categoriile de subiecți indicate în alin. (1) nu sunt supuși evaluării externe. Astfel, în primul caz, este necesară o completare aferentă judecătorilor din instanțele de fond, iar în al doilea caz este necesară excluderea judecătorilor respectivi din lista subiecților exceptați de la evaluarea externă.

Etapizarea evaluării judecătorilor din instanțele judecătorești

Pentru o mai bună organizare a procesului de evaluare a integrității categoriilor de judecători, propuși prin intermediul prezentului proiect, se propune evaluarea etapizată a acestora, în vederea asigurării unui echilibru între realizarea obiectivelor prezentului proiect de lege și menținerea funcționalității sistemului judiciar.

Deși prin *Legea nr. 333/2025 pentru modificarea unor acte normative (sporirea transparenței în administrarea sistemului judecătoresc și a sistemului procuraturii și consolidarea integrității judecătorilor care examinează cauze de corupție)* a fost extins numărul de membri ai Comisiei de evaluare a judecătorilor, totuși desfășurarea simultană a evaluării pentru un număr mare de judecători este imposibilă. Or, activitatea Comisiei depinde în mare parte de volumul de informație care se reușește a fi procesat de către Secretariatul acesteia. Mai mult ca atât, notificarea simultană a tuturor categoriilor de judecători vizați de prezentul proiect ar putea genera riscuri de perturbare a activității instanțelor judecătorești, inclusiv prin creșterea volumului de cauze nesoluționate și afectarea termenului rezonabil de examinare a acestora.

Totodată, abordarea etapizată va permite gestionarea eficientă a resurselor instituționale ale autorităților implicate, evitând supraîncărcarea acestora și asigurând menținerea calității procesului de evaluare.

Conform standardelor Comisiei de la Veneția, regulile de bază, inclusiv succesiunea evaluării unor categorii de subiecți, trebuie să fie reglementate la nivel de lege. Includerea etapizării în textul legii oferă judecătorilor **predictibilitate** asupra momentului în care vor fi supuși verificărilor, asigurând respectarea principiului securității juridice.

Precizăm că includerea în lista subiecților evaluării a anumitor categorii de judecători nu reprezintă un tratament diferențiat, ci o **măsură de politică judiciară justificată în mod obiectiv** de volumul, complexitatea și impactul cauzelor examinate de aceștia.

Includerea în listă a judecătorilor transferați temporar la Curtea Supremă de Justiție și a celor de la curțile de apel derivă din necesitatea de a asigura tratamentul uniform al acestora atât din perspectiva condițiilor de accesare, cât și cea a remunerării pentru munca de o anumită complexitate. Totodată, este necesar de a le garanta justițiabililor faptul că dosarele acestora sunt examinate de judecători asupra cărora nu planează dubii de integritate.

De asemenea, din punct de vedere logistic, pentru Comisia de evaluare a judecătorilor, o ordine clar stabilită prin lege este o modalitate eficientă prin care **aceasta și-ar putea planifica în mod eficient și realist resursele umane** și financiare limitate, iar un calendar flexibil, care ar putea fi în orice moment modificat de CSM, ar periclita grav capacitatea operațională a Comisiei de a finaliza exercițiul în termenele de mandat prevăzute de lege.

Reieșind din faptul că alin. (3) din art. 3 din *Legea nr. 252/2023* conține deja prevederi referitoare la prioritizarea consecutivității evaluării integrității candidaților la anumite funcții vizate de legea menționată, se propune completarea articolului cu un alineat nou (3¹).

Astfel, prioritate va fi acordată judecătorilor:

- care începând cu 1 mai 2023, au fost transferați temporar la curțile de apel sau Curtea Supremă de Justiție;

- care începând cu 1 mai 2023, s-au înscris la concursul pentru ocuparea funcției de judecător la curtea de apel sau Curtea Supremă de Justiție, precum și pentru ocuparea funcției de președinte sau vicepreședinte al instanței, chiar dacă s-au retras din concurs;

- urmași de judecătorii din cadrul Judecătoriei Chișinău și al Judecătoriei Bălți, numiți în funcția de judecător până la 1 ianuarie 2020, care, începând cu 1 ianuarie 2017, au exercitat și/sau exercită, în temeiul actelor de specializare adoptate potrivit legii, atribuții în cadrul completelor specializate pentru examinarea cauzelor în materie de insolabilitate și lichidare, inclusiv în calitate de judecători supleanți, sau atribuții de judecător specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ.

În vederea asigurării unei organizări eficiente a procesului de evaluare, potrivit dispozițiilor finale, în sarcina CSM se instituie obligația de a prezenta Comisiei de evaluare lista judecătorilor care urmează a fi supuși evaluării.

Volumul de lucru al Comisiei de evaluare a judecătorilor și durata mandatului acesteia

Din perspectiva impactului asupra volumului de lucru al Comisiei de evaluare a judecătorilor, se menționează că numărul efectiv al judecătorilor din instanțele judecătorești care urmează a fi evaluați nu poate fi determinat cu exactitate, întrucât acesta poate fi influențat de eventuale plecări din sistem. Totuși, în baza experienței exercițiilor anterioare în cadrul evaluării externe a judecătorilor din alte instanțe, se poate anticipa, în mod rezonabil, o rată a demisiilor de aproximativ 10%.

Demararea efectivă a procesului de evaluare a integrității va avea loc după transmiterea de către CSM a listei judecătorilor vizați de prezentul proiect de lege. Ținând cont de timpul necesar pentru parcurgerea tuturor etapelor elaborării actelor normative, precum și de agenda sesiunii parlamentare, se estimează că evaluarea noilor subiecți ai *Legii nr. 252/2023* va începe efectiv abia la începutul lunii octombrie 2026.

În context, trebuie să se țină cont și de capacitatea operațională a Comisiei de evaluare a judecătorilor. Potrivit raportului anual al acesteia, în anul 2025 au fost emise rapoarte sau decizii privind 49 de subiecți. Precizăm că „durata aproximativă a procedurilor de evaluare” depinde de mai mulți factori, inclusiv de numărul persoanelor din Secretariatul Comisiei de evaluare a judecătorilor implicate în acumularea și procesarea informației despre subiectul evaluării, de istoricul patrimonial și financiar al acestuia, de numărul de persoane apropiate vizate de tranzacțiile acestuia. De asemenea, trebuie să se țină cont de faptul că Comisia de evaluare practică examinarea concomitentă a mai multor subiecți ai evaluării, fapt ce duce la optimizarea termenelor. Cu toate acestea, termenul actual de 31 decembrie 2026, stabilit în art. 4 alin. (6) din *Legea nr. 252/2023* pentru finalizarea evaluării subiecților indicați în art. 3 al legii nu corespunde realității și poate afecta calitatea procesului de evaluare externă. Or, capacitatea de lucru a Secretariatului Comisiei de evaluare a judecătorilor nu este nelimitată, ci depinde de factorii enumerați supra.

Prin urmare, se propune ajustarea termenului stabilit în art. 4 alin. (6) din legea respectivă cu o prevedere care va stabili expres faptul că evaluarea externă a integrității va dura până la data de 31 decembrie 2027. Această modificare a termenului este necesară anume în contextul majorării volumului de lucru al Comisiei de evaluare a judecătorilor, determinată de extinderea listei subiecților supuși evaluării externe a integrității. De asemenea, modificarea termenului va viza și Comisia de evaluare a procurorilor. Or, aceasta volumul de lucru al acestei comisii, raportat la numărul de angajați din cadrul secretariatului acesteia, nu permite finalizarea evaluării procurorilor la data stabilită actualmente în lege.

Stabilirea termenului respectiv se justifică prin faptul că Comisia de evaluare a judecătorilor și cea de evaluare a procurorilor au nevoie de timp pentru a colecta informația despre subiecții evaluării și pentru a efectua audierile acestora. De

asemenea, trebuie să se țină cont de posibilele contestații și evaluări repetate, care tot necesită pregătire și timp.

De asemenea, necesitatea respectării calendarului propus al evaluărilor a fost evidențiată și de Comisia de la Veneția, care a punctat următoarele:

„§42. [...] Comisia și DGI recomandă autorităților să asigure prevederi legale care să garanteze caracterul temporar al procesului de vetting, consolidând totodată capacitatea administrativă pentru a garanta că calendarul stabilit poate fi respectat în mod rezonabil.”
(traducere din limba engleză²¹)

Evitarea dublărilor de competență între Comisia de evaluare a judecătorilor și CSEJ

Evaluarea externă a integrității și evaluarea performanțelor judecătorilor reprezintă mecanisme distincte, cu finalități și obiective diferite.

Astfel, evaluarea externă a integrității constă în aprecierea celor două criterii reglementate în art. 11 din *Legea nr. 252/2023*: integritatea etică și integritatea financiară.

La rândul său, evaluarea performanțelor judecătorilor constă în aprecierea celor 3 criterii reglementate în art. 7 din *Legea nr. 147/2023*: competența profesională, competența organizatorică și integritatea. Menționăm că unul din cei cinci indicatori ai criteriului „integritatea” îl constituie „integritatea financiară”.

În condițiile în care aspectele ce țin de integritatea financiară a judecătorului fac obiectul examinării în cadrul a două mecanisme de evaluare distincte, se impune clarificarea raportului dintre acestea și delimitarea corespunzătoare a obiectului fiecărei proceduri. În acest scop, sunt necesare atât precizări în notă de fundamentare privind rolul și finalitatea fiecărui mecanism de evaluare, cât și intervenții în art. 7 și art. 9 din *Legea nr. 147/2023*, menite să asigure coerența reglementării, să evite suprapunerea verificărilor și să excludă riscul dublei aprecieri a aceluiași circumstanțe de fapt. Precizăm că integritatea judecătorului reprezintă una dintre componentele esențiale ale reputației ireproșabile. aceasta din urmă constituind o condiție fundamentală pentru accesarea în funcția de judecător. În acest sens, partea introductivă a art. 6 alin. (1) din *Legea nr. 544/1995 cu privire la statutul judecătorului* prevede: „La funcția de judecător poate candida persoana cu o **reputație ireproșabilă**, care deține cetățenia Republicii Moldova, are domiciliul în țară și întrunește următoarele condiții: [...]”

Este evident că menținerea unei reputații ireproșabile reprezintă o condiție *sine qua non* nu doar la numirea în funcție, fiind o obligație continuă, ce trebuie menținută pe întreaga perioadă de exercitare a mandatului de judecător.

Subliniem că și în nota informativă aferentă *Legii nr. 252/2023*, a fost accentuată necesitatea continuării procesului de evaluare a integrității judecătorilor de către CSEJ, pentru a asigura **menținerea continuă a**

²¹ Textul original: „§42. [...] The Commission and DGI recommend that the authorities ensure legal provisions guaranteeing the temporary character of the vetting process, whilst strengthening administrative capacity to ensure that the timeline can reasonably be met.”

standardului înalt de integritate în cadrul sistemului judecătoresc, inclusiv după finalizarea exercițiului de evaluare externă (care este excepțional, unic și limitat în timp).

În acest context, **evaluarea aspectelor de integritate financiară de către CSEJ la fiecare interval de 5 ani reprezintă o continuitate a evaluării integrității financiare** de către Comisia de evaluare a judecătorilor.

Pentru a evita dublarea evaluării aspectelor de integritate financiară de către CSEJ și Comisia de evaluare a judecătorilor, se propune completarea art. 7 din *Legea nr. 147/2023* cu un alineat nou, care va stabili că pentru magistrații care au promovat deja evaluarea externă a integrității, verificarea indicatorului de integritate financiară în cadrul evaluării performanțelor se va limita strict la perioada ulterioară celei deja evaluate în baza cadrului legal special. Pentru uniformizarea normelor de trimitere este necesară și modificarea articolului 9 alin. (3) din legea respectivă.

Completarea propusă a fost formulată astfel, încât norma să-și păstreze aplicabilitatea în timp. Astfel se vor economisi resursele CSEJ aferente evaluării integrității financiare a judecătorilor, având posibilitatea de a se concentra doar pe perioada de după promovarea de către judecător a evaluării externe. De asemenea, judecătorii nu vor fi suprasolicitați să justifice a doua oară active sau situații care au trecut deja de filtrul riguros al evaluării externe.

Înlăturarea neconcordanțelor dintre Legea nr. 147/2023 și Legea nr. 544/1995

Necesitatea acestei intervenții legislative derivă din lipsa de coerență existentă între cadrul normativ care reglementează evaluarea performanțelor judecătorilor și cel care stabilește temeiurile de eliberare din funcție a acestora. Astfel, potrivit art. 6 alin. (3) lit. e) din *Legea nr. 147/2023*, unul dintre calificativele ce pot fi acordate în urma evaluării performanțelor este calificativul „eșuat”, iar conform art. 19 alin. (1) lit. b) din aceeași lege, CSEJ adoptă hotărârea privind eșuarea evaluării performanțelor în situațiile în care se constată necorespunderea evidentă a judecătorului cu funcția deținută sau exercitarea necorespunzătoare a atribuțiilor de către conducerea instanței.

Mai mult, în temeiul alin. (3) al aceluiași articol, o asemenea hotărâre constituie temei pentru suspendarea din funcție și pentru inițierea de către CSM a procedurii de eliberare din funcție a judecătorului vizat.

Cu toate acestea, cadrul normativ general, respectiv art. 25 alin. (1) din *Legea nr. 544/1995*, nu consacră în mod expres calificativul „eșuat” drept temei autonom de eliberare din funcție, limitându-se la ipoteza obținerii calificativului „insuficient” la două evaluări consecutive. Această omisiune generează o lacună legislativă și creează o disonanță normativă între efectele juridice prevăzute de *Legea nr. 147/2023* și mecanismele de încetare a funcției reglementate de *Legea nr. 544/1995*.

În prezent, efectul juridic direct al obținerii calificativului „eșuat” se rezumă la suspendarea de drept din funcție a judecătorului, în temeiul art. 24 alin.

(11) lit. a) din *Legea nr. 544/1995*, până la eventuala eliberare din funcție. Or, în absența unui temei expres de eliberare, această situație poate conduce la prelungirea nejustificată a unei stări de incertitudine juridică, în care judecătorul este suspendat, dar nu poate fi eliberat în mod direct în baza calificativului obținut, fiind necesară recurgerea la interpretări sau la alte mecanisme indirecte (procedura disciplinară).

Prin urmare, completarea propusă are drept scop asigurarea coerenței și previzibilității cadrului normativ, consacrand în mod expres atribuirea calificativului „eșuat” ca temei distinct de eliberare din funcție a judecătorului. Aceasta este justificată prin gravitatea constatărilor care stau la baza acordării unui asemenea calificativ, respectiv necorespunderea evidentă cu funcția sau exercitarea defectuoasă a atribuțiilor, situații care, prin natura lor, sunt incompatibile cu menținerea în funcția de judecător.

Totodată, intervenția legislativă propusă contribuie la eficientizarea procedurilor de responsabilizare a judecătorilor, eliminând eventualele blocaje procedurale și asigurând un mecanism clar și direct de transpunere a concluziilor evaluării performanțelor în consecințe juridice adecvate. În același timp, aceasta consolidează încrederea publicului în actul de justiție, prin garantarea faptului că situațiile de necorespondere profesională gravă sunt tratate cu promptitudine și în mod corespunzător din punct de vedere juridic.

Eficientizarea procesului de judecată

Modificările propuse pentru Codul de procedură penală și Codul de procedură civilă vizează modul de repartizare a dosarelor spre examinare în cadrul curților de apel și au drept scop sporirea eficienței administrative și eliminarea necesității emiterii unui număr considerabil de dispoziții ale președintelui instanței privind modificarea completelor de judecată.

Astfel, prin analogie cu reglementările aplicabile în procesul de examinare a recursurilor urmare a reformării Curții Supreme de Justiție, se propune ca un mecanism similar să fie extins și pentru curțile de apel. Drept urmare a modificărilor propuse, cauzele urmează a fi repartizate către un judecător-raportor și nu direct către un complet de judecată.

În acest context, se propune completarea codurilor de procedură menționate supra cu prevederi referitoare la faptul că repartizarea dosarelor către judecătorul-raportor va avea aleatoriu, loc prin intermediul PIGD. Aceste prevederi sunt menite să asigure transparența continuă a procesului de repartizare aleatorie a dosarelor.

Intervențiile propuse vor contribui la uniformizarea cadrului normativ aferent curților de apel cu cel ce reglementează repartizarea cauzelor în cadrul Curții Supreme de Justiție. De asemenea, se va contribui la eficientizarea administrării instanțelor și actului de justiției, în spiritul distribuirii aleatorii a cauzelor.

Diminuarea riscului de blocaj în procedura de numire a membrilor internaționali și consolidarea dialogului politic

În contextul examinării prevederilor *Legii nr. 26/2026 pentru modificarea unor acte normative (fortificarea securității judecătorilor și procurorilor)* referitoare la instituirea mecanismului anti-blocaj al procedurii de numire a membrilor internaționali ai comisiilor de evaluare externă a judecătorilor și procurorilor, Comisia de la Veneția a subliniat că completarea procedurii de numire a membrilor internaționali ai Comisiilor de evaluare a judecătorilor și a procurorilor cu un mecanism anti-blocaj nu contravine standardelor internaționale, apreciind, în același timp, că această soluție este justificată având în vedere caracterul temporar al măsurilor, urgența procesului de reformă și necesitatea prevenirii întârzierilor nejustificate în implementarea acesteia.

În Opinia comună nr. CDL-AD(2026)014, Comisia de la Veneția și Direcția Generală pentru Drepturile Omului și Statul de Drept (DGI) a Consiliului Europei, au formulat următoarele recomandări:

„- pentru a reduce riscul unui eventual impas în etapa inițială de votare, se recomandă numirea candidaților, membri internaționali, „unul câte unul”, prevăzută în prezent doar pentru membri naționali;

- să se introducă în procedura de numire a membrilor internaționali ai comisiilor de evaluare un interval suficient între primul vot, care necesită o majoritate calificată, și al doilea vot, care necesită o majoritate absolută, oferind astfel majorității și opoziției oportunitatea reală de a purta negocieri și de a căuta un eventual consens.” (traducere din limba engleză)²²

Având în vedere recomandările respective, se consideră oportună indicarea expresă în cuprinsul alineatelor (5) și (5¹) ale art. 6 din *Legea nr. 65/2023* și din *Legea nr. 252/2023*, a normei potrivit căreia Comisia juridică, pentru numiri și imunități va elabora proiectele de hotărâri pentru fiecare candidat ales în vederea numirii în calitate de membru al comisiei de evaluare. O asemenea reglementare ar contribui la individualizarea procesului decizional și va facilita numirea unor candidați internaționali prin majoritate calificată într-un termen rezonabil, limitând astfel necesitatea de a recurge la mecanismul anti-blocaj.

Totodată, în alin. (5¹) ale art. 6 din aceleași legi, se propune instituirea expresă a obligației Comisiei juridică, pentru numiri și imunități de a desfășura, în aceeași sesiune, dar nu mai târziu de 15 zile, consultări cu toate fracțiunile parlamentare în vederea identificării unui consens referitor la candidații propuși. Prin această reglementare se urmărește scopul consolidării dialogului parlamentar, asigurarea participării efective atât a majorității, cât și a opoziției, precum și crearea premiselor necesare pentru adoptarea unor decizii bazate pe consens parlamentar cât mai larg.

²² Textul în original: „§69. The Venice Commission and DGI make the following recommendations:

- in order to reduce the risk of potential stalemate at the initial voting stage in the future, to extend to international members the “one-by-one” approval approach currently provided only for national members;

- to introduce into the procedure for the appointment of international members of the Evaluation Commissions a sufficiently meaningful interval between the first vote requiring a qualified majority and the second vote requiring an absolute majority, thereby providing the majority and the opposition with a genuine opportunity to engage in negotiations and seek possible consensus.”

Menționăm că păstrarea unui mecanism subsidiar de deblocare este necesară pentru asigurarea funcționării comisiilor de evaluare. Funcția principală a unui asemenea mecanism constă în stimularea dialogului dintre majoritatea și opoziția parlamentară în vederea identificării unui compromis și realizării unui consens rezonabil.

3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare

La elaborarea proiectului s-au analizat următoarele opțiuni alternative:

1. Angajarea în cadrul secretariatului CSM a personalului care ar fi acordat CSEJ-ului suportul necesar în procesul de evaluare a performanțelor judecătorilor pentru evaluarea criteriului „integritate”, indicatorul „integritatea financiară”.

Urmare a analizei efectuate, s-au constatat următoarele deficiențe:

- dificultatea de a identifica persoane suficiente cu expertiză în domeniul evaluării integrității financiare, care ar accepta să activeze în cadrul secretariatului CSM;
- nivelul redus de remunerare a viitorilor angajați ai secretariatului CSM, dat fiind faptul că conform statelor de personal aceștia ar urma să fie remunerați ca funcționari publici (funcții de specialiști), ceea ce constituie un factor demotivant pentru eventualii angajați ce dețin expertiză în domeniul financiar;
- insuficiența resurselor financiare în cadrul bugetului CSM, precum și austeritatea bugetului de stat, ceea ce nu permite modificarea considerabilă a salariului pentru funcțiile respective.
- imposibilitatea efectuării unor detașări ale angajaților din cadrul Centrului Național Anticorupție, Autorități Naționale de Integritate sau din cadrul Inspectoratului Fiscal de Stat, din cauza insuficienței resurselor umane în autoritățile respective, ceea ce va crea blocaje în activitatea acestora.

Drept urmare, s-a renunțat la opțiunea descrisă supra, în favoarea opțiunii nr. 2, care a fost inclusă în versiunea inițială a proiectului de lege (a se vedea mai jos).

2. Crearea unui mecanism mixt de evaluare a performanțelor judecătorilor, cu divizarea competențelor de evaluare a performanțelor între Colegiul pentru selecția și evaluarea judecătorilor din cadrul CSM (evaluarea criteriilor „competența profesională”, „competența organizatorică” și criteriului „integritatea” în partea ce nu ține de indicatorul „integritate financiară”) și Comisia de evaluare a judecătorilor (evaluarea indicatorului „integritate financiară” din cadrul criteriului „integritatea”). Drept argumente au servit faptul că Comisia de evaluare a judecătorilor și Secretariatul acesteia dețin expertiza necesară efectuării analizei aspectelor de ordin financiar, precum și faptul că volumul de muncă al acestei comisii i-ar permite acordarea suportului necesar pentru CSEJ.

Acastă opțiune a fost inclusă în versiunea inițială a proiectului de lege, dar la etapa de consultare prealabilă a acestuia nu a fost susținută nici de CSM, nici

de Comisia de la Veneția, fiind semnalate mai multe neajunsuri ale mecanismului propus, precum:

- incertitudinea privind efectele eșuării evaluării;
- lipsa unei reglementări clare a garanțiilor și drepturilor subiecților vizați;
- riscul generării unor proceduri suplimentare de contestare;
- incertitudinea privind procedura de examinare a integrității financiare ce se propunea a fi aplicată de către Comisia de evaluare a judecătorilor;
- reglementarea insuficientă a mecanismului de corelare între evaluarea integrității etice și cea a integrității financiare;
- lipsa de coerență între perioada de 5 ani pentru care se realizează evaluarea ordinară a performanțelor și perioada de 10-12 ani pentru care se realizează evaluarea externă a integrității;
- suprapunerea mecanismului de evaluare a performanțelor cu mecanismul de evaluare externă a integrității.

Urmare a celor expuse, s-a renunțat și la opțiunea nr. 2, proiectul fiind modificat.

4. Analiza impactului de reglementare

4.1. Impactul asupra sectorului public

Nu este aplicabil.

4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimate

Conform art. 4 alin. (6) din *Legea nr. 252/2023*, „comisiile de evaluare evaluează toți subiecții menționați la art. 3 până la 31 decembrie 2026. Comisiile de evaluare activează până la finalizarea examinării de către Curtea Supremă de Justiție a ultimei contestații”.

În prezentul proiect se propune prelungirea mandatului Comisiei de evaluare a judecătorilor până la data de 31 decembrie 2027.

Trebuie să precizăm faptul că activitatea Comisiei de evaluare a judecătorilor și cea a Secretariatului acesteia se bazează pe un model mixt de finanțare, partajat între bugetul de stat și partenerii de dezvoltare. Astfel, potrivit art. 4 alin. (8) din *Legea nr. 252/2023*, „membrii naționali ai comisiilor de evaluare beneficiază lunar de o indemnizație echivalentă cu mărimea dublă a salariului de bază al judecătorului Curții Supreme de Justiție care a promovat evaluarea în condițiile *Legii nr. 65/2023* privind evaluarea externă a judecătorilor și a candidaților la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție.”.

Reieșind în fapt că din Comisia de evaluare a judecătorilor fac parte 4 membri naționali, remunerarea acestora va constitui:

- 110.610 lei/lună - indemnizația pentru 1 membru al Comisiei de evaluare a judecătorilor;
- 5.309.280 lei/an - indemnizația pentru 4 membri naționali ai Comisiei de evaluare a judecătorilor.

În contextul prevederii din proiect ce vizează extinderea mandatului comisiilor de evaluare, menționăm că aceasta se referă în egală măsură și la Comisia de evaluare a procurorilor. Astfel, reieșind din faptul că componența numerică a acesteia și modul de finanțare sunt similare cu cele ale Comisiei de

evaluare a judecătorilor, calculele aferente impactului financiar al remunerării membrilor naționali din această comisie sunt aplicabile în egală măsură și Comisiei de evaluare a procurorilor.

4.3. Impactul asupra sectorului privat

Nu este aplicabil.

4.4. Impactul social

Nu este aplicabil.

4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal

Nu este aplicabil.

4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen

Nu este aplicabil.

4.5. Impactul asupra mediului

Nu este aplicabil.

4.6. Alte impacturi și informații relevante

Nu este aplicabil.

5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE

5.1. Măsuri normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională

Nu este aplicabil.

5.2. Măsuri normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE

Nu este aplicabil.

6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ

În scopul respectării prevederilor Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, pe pagina web oficială a Ministerului Justiției www.justice.gov.md, la compartimentul *Transparența decizională*, a fost plasat anunțul privind inițierea procesului de elaborare a prezentului proiect, care poate fi accesat la linkul: <https://justice.gov.md/ro/content/anunt-privind-initierea-modificarii-cadrului-normativ-vederea-consolidarii-mecanismului-de>. Un anunț similar a fost plasat și pe platforma particip.gov.md.

Pe parcursul anului curent problemele, provocările și constrângerile privind evaluarea performanțelor judecătorilor, evoluția procesului de vetting au fost abordat în cadrul mai multor ședințe cu participarea subiecților interesați, inclusiv CSM, CSEJ și Comisia de evaluare a judecătorilor.

Versiunea inițială a proiectului a fost consultată prealabil cu CSM și Comisia de evaluare a judecătorilor. De asemenea, versiunea inițială a proiectului a fost transmisă Comisiei de la Veneția, care s-a expus prin Opinia comună a Comisiei de la Veneția și a Direcției Generale pentru Drepturile Omului și Statul de Drept a Consiliului Europei nr. CDL-AD(2026)013²³. În context a fost recepționată și opinia Curții Supreme de Justiție.

Au susținut proiectul fără obiecții și propuneri: Ministerul Finanțelor, Judecătoria Criuleni, Judecătoria Comrat și Consiliul Superior al Procurorilor.

²³ Opinia nr. CDL-AD(2026)013 poate fi accesată la linkul: <https://www.coe.int/en/web/venice-commission/-/opinion-1282>

Au prezentat propuneri: Consiliul Superior al Magistraturii, Comisia de evaluare a judecătorilor. Judecătoria Chișinău (sedile Centru și Rișcani), Judecătoria Ungheni, Judecătoria Strășeni, Judecătoria Soroca, Curtea Supremă de Justiție, Curtea de Apel Sud, Curtea de Apel Nord, Centrul de Resurse Juridice din Moldova.

Nu au prezentat avizele: Curtea de Apel Centru, Judecătoriile Hîncești, Orhei, Bălți, Drochia, Edineț, Cahul, Cimișlia.

7. Concluziile expertizelor

Proiectul hotărârii a fost examinat de Centrul Național Anticorupție care prin raportul de expertiză anticorupție nr. ELO/11728 din 28.07.2026 a constatat că:

- au fost respectate prevederile legale cu privire la transparența în procesul decizional;
- scopul declarat de către autor în nota de fundamentare corespunde scopului real al proiectului;
- proiectul promovează, interesul public prin consolidarea integrității și independenței sistemului judecătoresc;
- prevederile proiectului nu aduc atingere drepturilor fundamentale ale omului consacrate de Constituția Republicii Moldova, DUDO și CEDO;
- în textul proiectului nu au fost identificate norme contradictorii sau conflicte dintre prevederile acestuia cu reglementările altor acte normative în vigoare.

8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent

Reieșind din necesitatea de a demarării cât de curând posibil a procesului de evaluare a integrității judecătorilor din judecătoria, se propune proiectul să intre în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ

Pentru implementarea proiectului de lege, va fi necesar ca CSM să-i prezinte Comisiei de evaluare a judecătorilor lista subiecților vizați de prezenta lege. Comisia, la rândul său, urmează să-și revizuiască planul de activitate pentru a include noii subiecți ai *Legii nr. 252/2023* în graficul evaluărilor, ținând cont de prioritățile stabilite de prezentul proiect de lege.

Ministru

Vladislav COJUHARI